

Parlamentul României
Senat

București, 26 iunie 2013

OPINIA

SENATULUI ROMÂNIEI

cu privire la **Cartea verde a Comisiei intitulată *Pregătirea pentru convergența deplină a lumii audiovizuale: creșterea economică, creația și valorile***

COM (2013) 231 final

Senatul României a analizat care ar fi implicațiile transformării peisajului mediatic audiovizual, transformare caracterizată printr-o creștere constantă a convergenței serviciilor mass-media și a modului în care aceste servicii sunt furnizate și consumate.

Luând în considerare **PUNCTUL DE VEDERE COMUN** al Comisiei pentru Afaceri Europene și al Comisiei pentru cultură și media, **plenul Senatului**, în ședința sa din data de 26 iunie 2013, a hotărât:

Art. 1 – La punctele 2 și 3 din *Cartea Verde a Comisiei, Pregătirea pentru convergența deplină a lumii audiovizuale: creșterea economică, creația și valorile*, punctul de vedere al Senatului este următorul:

I. La punctul 2 – *Creșterea economică și inovarea*, răspunsurile la subpunctele 2.1. – 2.4. sunt următoarele:

1. La subpunctul 2.1. – *Considerații legate de piață*, răspunsurile la întrebările 1- 3 sunt:

1) Care sunt factorii care permit companiilor din SUA să-și impună cu succes prezența pe piața fragmentată a UE, în pofida barierelor lingvistice și culturale, în timp ce multe companii din UE se luptă cu dificultăți în acest sens? Care sunt factorii care stau în calea companiilor din UE ?

Senatul consideră că, printre factorii care permit companiilor SUA să-și impună cu succes prezența pe piața fragmentată, se numără:

- a) generalizarea folosirii limbii engleze ca mediu internațional de comunicare în toate domeniile, alături de caracterul comercial al produselor media „made in USA”;
- b) oferta online fără restricții teritoriale de acces;
- c) fondurile/bugetele alocate pentru cercetarea audienței, în special în ceea ce privește obiceiurile de consum, subiectele de interes, măsurarea audienței etc., precum și fondurile /bugetele alocate pentru promovarea acestor produse, testate în prealabil și care primesc calificative favorabile din partea eșantionului reprezentativ al publicului vizat;
- d) un broadcasting-marketing intensiv.

Succesul producțiilor americane a fost favorizat de o slabă promovare a operelor europene în cadrul serviciilor mass-media audio-vizuale, pe o piață fragmentată. În UE se urmărește păstrarea valorilor tradiționale, marcate de diversitatea lingvistică și culturală care îngustează piața.

Senatul susține că o creștere a gradului de educație media a publicului european ar putea stimula depășirea influenței modelului american.

2) Care sunt factorii care afectează disponibilitatea conținutului premium? Există în prezent practici referitoare la conținutul premium la nivelul tarifului cu ridicata care afectează accesul pe piață și sustenabilitatea operațiunilor întreprinderilor? În caz afirmativ, care este impactul asupra consumatorilor? Este nevoie de intervenții de reglementare pe lângă aplicarea normelor existente în domeniul concurenței?

Senatul consideră că factorii care afectează disponibilitatea conținutului premium sunt:

- a) o serie de criterii, precum costurile de producție ridicate și eficiența investiției – profitul față de capitalul investit (ROI = „Return on Investment”) –, în condițiile în care aceste investiții sunt susținute de o piață de publicitate foarte puternică și competitivă, dar beneficiază și de o susținere tehnologică ultra-modernă;
- b) costurile de acces;
- c) tehnologia de acces;
- d) informația privind interfața cu această tehnologie;
- e) conținutul diferit al pachetelor premium;
- f) practicile privind distribuția exclusivă a conținutului premium, faptul că acest conținut aparține unor întreprinderi integrate vertical;
- g) nivelul cultural al consumatorului potențial.

Acest fenomen poate conduce la „fragmentare socială”, generată de cei care nu au „dreptul” la produsul media. Din această perspectivă, Senatul apreciază că se impune o reglementare la nivel european.

3) Există obstacole care necesită acțiuni de reglementare vizând accesul la platforme ?

Senatul consideră că accesul la platforme este limitat de lipsa de informație referitoare la tehnologiile de acces și la avantajele oferite de aceste platforme în raport cu mijloacele tradiționale de acces la conținut.

2. La subpunctul 2.2. - *Modele de finanțare*, răspunsurile la întrebările 4 și 5 sunt:

4) Oferă cerințele actuale din DSMAV cea mai bună modalitate de a promova crearea, distribuirea, disponibilitatea și atractivitatea comercială a operelor europene?

Senatul apreciază că DSMAV impune doar obligații cantitative privind transmiterea sau promovarea producției operelor europene. De asemenea, Senatul consideră că impunerea unor raporturi procentuale între producțiile europene și internaționale în structura programelor își poate pierde sensul în condițiile convergenței.

5) Cum vor influența convergența și comportamentul în schimbare al consumatorilor sistemul actual de finanțare a conținuturilor? Cum contribuie la finanțare diferiții actori ai noului lanț valoric?

În opinia Senatului, convergența stimulează producția non-instituțională de conținut, la nivel individual, urmată de o reorientare a consumatorilor către alegerea nelineară a conținutului: acesta elimină, treptat, sursele de finanțare pentru conținutul distribuit linear și focalizează finanțarea pe conținut de nișă, adaptat unor cerințe individuale specifice.

3. La subpunctul 2.3., *Interoperabilitatea televiziunii conectate*, răspunsul la întrebarea 6 este următorul:

6) *Este nevoie de măsuri la nivelul UE pentru a depăși fragmentarea actuală sau potențială și a asigura interoperabilitatea transfrontalieră? Este necesar să se elaboreze noi standarde sau să se actualizeze cele în vigoare pe piață?*

Senatul consideră că, pe termen lung, se impune adoptarea la nivelul UE a unor măsuri comune aplicabile echipamentelor din statele membre, în scopul devansării fragmentării actuale și asigurării interoperabilității transfrontaliere.

Pe termen scurt însă, Senatul apreciază că este necesară actualizarea standardelor aplicabile în prezent sectoarelor de radiodifuziune, IT și telecomunicații, o operațiune ce va asigura, pe de o parte, o operabilitate transfrontalieră mai eficientă, iar, pe de altă parte, tranziția către un sistem comun de reglementare.

4. La subpunctul 2.4. - *Infrastructura și spectrul de frecvențe*, răspunsurile la întrebările 7-9 sunt:

7) *Cât de relevante sunt diferențele între platformele individuale care furnizează conținut (spre exemplu, radiodifuziunea terestră și prin satelit, accesul de bandă largă prin fir, inclusiv prin cablu, accesul mobil de bandă largă) în ceea ce privește experiența consumatorului și obligațiile de prestare a serviciilor în interes public?*

În România, serviciile de retransmisie a programelor audiovizuale pot fi prestate prin utilizarea mai multor platforme tehnologice, în speță:

- a) prin rețele de comunicații electronice ce utilizează platforma digitală DTH (prin satelit, în sistem „direct-to home”);
- b) prin rețele de comunicații electronice ce utilizează ca suport cablul coaxial/HFC;
- c) prin utilizarea unor platforme bazate pe tehnologia IP-IPTV sau WEBTV – care presupun o anumită calitate a serviciului de acces la internet de bandă largă (stabilitatea conexiunii, precum și o anumită lărgime minimală de bandă);
- d) prin intermediul sistemelor radioelectrice terestre, analog.

Tehnologia DTT urmează să fie finalizată până la 1 ianuarie 2015.

Senatul apreciază că diferențele între platformele individuale care furnizează conținut (radiodifuziunea terestră prin satelit, accesul de bandă largă prin fir, inclusiv prin cablu, accesul mobil de bandă largă) sunt relevante pentru consumatori din următoarea perspectivă:

- a) disponibilitatea serviciului – aceasta depinde de gradul de acoperire al rețelei, respectiv de capacitatea acesteia de a furniza serviciul (capacitatea depinde de tehnologia rețelei și de mediul de propagare utilizat prin transmiterea, respectiv pentru recepția semnalelor); numărul de canale ce poate fi transmis simultan depinde de capacitatea rețelei;
- b) disponibilitatea echipamentelor terminale de recepție, respectiv prețul acestora;
- c) calitatea semnalului recepționat de consumator.

Obligațiile de prestare a serviciilor de interes public trebuie să fie corelate cu capacitatea rețelei, capacitate care depinde de platforma tehnologică utilizată pentru furnizarea de conținut.

Senatul consideră că trebuie evidențiată creșterea ratei de pătrundere a serviciilor de comunicații electronice mobile pe bandă largă, fapt ce relevă creșterea interesului consumatorului pentru astfel de servicii, în condițiile creșterii disponibilității și varietății terminalelor destinate utilizatorilor finali (smartphone) din ce în ce mai performante. Aceste dezvoltări tehnologice vor determina schimbări în privința

consumului de servicii TV, a conținutului furnizat și vizualizat de clienți, consumatorul alegând locul, momentul și conținutul pe care îl va viziona.

8) *Care sunt modelele de alocare și de partajare de frecvențe care pot facilita oportunități de dezvoltare pentru radiodifuziune, accesul mobil de bandă largă și alte aplicații (cum ar fi echipamentele de realizare a programului) operate în aceleași benzi de frecvență?*

Senatul apreciază că oportunitățile de dezvoltare pentru radiodifuziune, accesul mobil pe banda largă și alte aplicații sunt strâns legate de utilizarea optimă a spectrului de frecvențe. Aceasta presupune:

- a) alocarea de blocuri de frecvențe cu dimensiunea optimă necesară acomodării tehnologiilor eficiente (în România dimensiunea a fost stabilită la 2*5MHz pereche);
- b) limitarea numărului de blocuri de frecvențe ce poate fi deținut de o întreprindere în benzile favorabile (sub 1 GHz);
- c) introducerea posibilității de comercializare a blocurilor de frecvențe (în anumite limite, necesare pentru evitarea tezurizării spectrului de frecvențe; tezurizarea spectrului de frecvențe conduce la limitarea de noi intrări pe piață, respectiv la limitarea posibilității rivalilor de a furniza servicii competitive);
- d) respectarea principiului neutralității tehnologice (în limitele determinate de caracteristicile tehnologiei utilizate pentru a se evita interferențele), respectiv a principiului neutralității serviciului (fiecare operator fiind liber să stabilească serviciile pe care le va furniza prin utilizarea spectrului de frecvență alocat. În orice caz, limitele în ceea ce privește acest principiu sunt determinate de fapt de disponibilitatea și prețul echipamentelor necesare furnizării serviciului în benzile de frecvență respective).

9) *Care sunt necesitățile specifice în materie de cercetare, în ceea ce privește spectrul de frecvențe, care trebuie să fie satisfăcute pentru a facilita această dezvoltare?*

Senatul consideră că suportul trebuie asigurat din două direcții:

- a) o codare mai bună a semnalelor pentru o utilizare și mai eficientă a spectrului radio;
- b) efectuarea unui studiu la nivelul Uniunii Europene privind identificarea acelor benzi de frecvențe radio, situate sub 1 GHz, posibil a fi eliberate în vederea introducerii ulterioare a serviciilor de bandă largă. În același context, apreciem binevenite studiile privind utilizarea comună a benzilor de frecvență de mai multe aplicații de radiocomunicații.

II. La punctul 3 – *Valori*, răspunsurile la subpunctele 3.1. – 3.5. sunt următoarele:

1. La subpunctul 3.1. – *Cadrul de reglementare*, răspunsurile la întrebările 10 - 14 sunt:

10) *Având în vedere convergența mass-media, există dovezi privind existența unor denaturări ale pieței cauzate de diferențierea dintre serviciile liniare și cele neliniare în cadrul de reglementare? În caz afirmativ, care ar fi cea mai bună modalitate de a combate aceste denaturări, protejând în același timp valorile aflate la baza cadrului de reglementare al UE pentru serviciile mass-media audiovizuale ?*

Senatul susține că, din informațiile pe care le deține, nu există denaturări ale pieței cauzate de diferențierea dintre serviciile liniare și cele neliniare în cadrul de reglementare.

În plus, trebuie menționat că serviciile neliniare, în România, sunt în faza de început din punct de vedere al dezvoltării. Prin urmare, este foarte greu de anticipat posibilele denaturări care pot afecta piața din cauza reglementărilor.

11) *Este nevoie să se adapteze definiția furnizorilor de servicii mass-media audiovizuale (SMAV) și/sau domeniul de aplicare al DSMAV, pentru a extinde o parte sau totalitatea obligațiilor prevăzute în DSMAV asupra celor aflați în prezent în afara incidenței acestora, sau există și alte moduri de a proteja valorile? În ce domenii s-ar putea pune accentul pe autoreglementare/coreglementare?*

Senatul apreciază că este necesară adaptarea domeniului de aplicare al DSMAV pentru a extinde o parte din aceste obligații asupra celor care în prezent sunt în afara incidenței acestora, întrucât aceste dispoziții nu sunt aplicabile serviciilor mass-media din afara UE și care nu se transmit printr-un satelit situat în statul membru UE sau celor care se transmit prin internet din țări în afara UE, dar care sunt destinate UE.

12) *Care ar fi impactul unei schimbări a abordării normative din domeniul audiovizualului în ceea ce privește principiul țării de origine și, prin urmare, piața unică?*

Senatul consideră că principiul țării de origine asigură stabilitate pentru producătorul sau difuzorul de conținut. În situații de încălcare ale legislației sau a regulamentelor media din țările receptoare, acestea au la dispoziție o procedură de anti-circumvenție în doi pași, deja pusă la dispoziție de DSMAV.

În concluzie, Senatul apreciază că reglementările suplimentare sunt necesare atât pentru protejarea consumatorului, cât și pentru dezvoltarea sectorului media european. Impactul va fi în primul rând legat de finanțare: probabil că, prin uniformizare, se vor diminua și unele încasări.

13) *Ca urmare a convergenței crescute din peisajul audiovizual, sunteți de părere că relația dintre dispozițiile directivei DSMAV și cele ale Directivei privind comerțul electronic este pusă la încercare în noi moduri? În ce domenii? Ați putea furniza exemple concrete în materie?*

Accesul la serviciile lineare, care nu intră sub incidența Directivei privind comerțul electronic, se face tot mai mult prin intermediul comerțului electronic, atât în ce privește accesul propriu-zis, cât și în ce privește duplicarea unor elemente de conținut ale serviciilor lineare în zona comerțului electronic.

În acest sens, Senatul consideră că, în perspectiva unei iminente resorbiri totale a serviciilor lineare în zona serviciilor electronice, cele două directive ar trebui revizuite.

14) *Care sunt inițiativele la nivel european ce ar putea contribui la îmbunătățirea nivelului de educație în domeniul mass-media în întreaga Europă?*

Senatul apreciază că programele desfășurate de Comisia Europeană sub capitolul „Media literacy” sunt foarte utile, însă e necesară o politică comună de promovare a valorilor culturale național-europene-universale.

2. La subpunctul 3.2. – *Libertatea și pluralismul mass-media*, răspunsurile la întrebările 15 și 16 sunt:

15) *Ar trebui ca posibilitatea de a predefini o alegere prin mecanisme de filtrare, inclusiv prin instrumente de căutare, să facă obiectul unei intervenții publice la nivelul UE ?*

Senatul consideră că posibilitatea de a deforma alegerea individului prin personalizarea rezultatelor ar trebui să fie obiectul unei opțiuni a acestuia, iar posibilitatea de a performa selecția în scopuri comerciale sau de alt tip, străine interesului alegerii individului, ar trebui limitată.

16) Care ar trebui să fie domeniul de aplicare al reglementării existente privind accesul (articolul 6 din Directiva privind accesul) și serviciul universal (articolul 31 din Directiva privind serviciul universal), având în vedere convergența în continuă creștere a serviciilor liniare și a celor neliniare pe platforme comune? Există, într-un mediu de radiodifuziune/bandă largă convergent, o necesitate specială de a asigura accesibilitatea „conținuturilor de interes general” și posibilitatea de a le găsi și de a beneficia de ele cu ușurință?

Senatul consideră că domeniul de aplicare al reglementărilor menționate ar trebui extins și la serviciile audiovizuale neliniare din comunicațiile de bandă largă, în funcție de specific. Accesibilitatea „conținuturilor de interes general” ar trebui să fie garantată și în mediul de bandă largă.

3. La subpunctul 3.3. – *Comunicările comerciale*, răspunsurile la întrebările 17 și 19 sunt:

17) Vor mai fi adecvate normele actuale prevăzute în DSMAV cu privire la comunicările comerciale atunci când experiența convergenței va deveni treptat o realitate? Ați putea furniza câteva exemple concrete?

În opinia Senatului, convergența conduce la o disponibilitate mai mare a mediului nelinear, care se apropie de cea a televiziunii, fapt care impune revizuirea standardelor mai relaxate adresate mediului nelinear, concomitent cu evaluarea realistă a posibilităților de control și adecvarea regulilor la aceste posibilități.

18) Care ar fi instrumentele de reglementare cele mai potrivite pentru a face față tehnicilor publicitare aflate în schimbare rapidă? Există și alte posibilități de autoreglementare/coreglementare?

Senatul consideră că reglementarea cea mai eficientă este autoreglementarea pieței, adică ceea ce consumatorul este dispus să „cedeze” în schimbul vizionării programului. Discuția se pune în alți termeni pentru conținut premium *Pay-per-View*, unde consumatorul plătește să nu vadă nicio formă de publicitate.

19) Cine ar trebui să aibă ultimul cuvânt cu privire la hotărârea de a accepta sau nu *suprainpresiuni comerciale* sau alte tehnologii noi pe ecran?

Senatul consideră că decizia trebuie să rămână a radiodifuzorilor, care răspund de conținutul difuzat și care trebuie totodată să beneficieze de finanțarea prin publicitatea difuzată pe suportul acestuia.

4. La subpunctul 3.4. – *Protecția minorilor*, răspunsurile la întrebările 20 - 25 sunt:

20) Sunt normele actuale din DSMAV adecvate pentru a răspunde provocărilor legate de protecția minorilor într-o lume *mass-media* aflată în curs de convergență?

Senatul apreciază că, din păcate, normele actuale din DSMAV nu reușesc, nici măcar în momentul de față, să protejeze copiii chiar și față de conținutul liniar adresat direct acestora prin canalele de desene animate, dovadă în acest sens fiind subiectele agresive sau, în orice caz, needucative de pe unele din aceste canale, precum și publicitatea la fel de agresivă făcută unor produse și servicii de valori îndoielnice, publicitate care are drept efect presiunea copiilor asupra părinților. Aceste probleme ar trebui rezolvate înainte de a aborda problema convergenței *mass-media*.

21) *Deși instrumentele de control parental sunt tot mai frecvent disponibile pe dispozitivele și platformele folosite pentru a accesa conținuturi, se pare că utilizarea acestora nu este deocamdată răspândită. Care mecanisme ar fi indicate pentru a sensibiliza părinții cu privire la existența acestor instrumente?*

Senatul consideră că nu trebuie trecut cu vederea faptul că generațiile ce se succed sunt din ce în ce mai familiarizate cu noutățile tehnice, astfel încât se ajunge frecvent în situația în care copiii au abilități cu mult mai mari decât părinții lor în utilizarea noilor tehnologii. Campanii media de promovare a instrumentelor de control parental se pot dovedi utile pentru explicarea modului în care acestea pot fi folosite ușor și eficient.

22) *Ce măsuri ar fi potrivite pentru verificarea eficace a vârstei utilizatorilor de conținut audiovizual online?*

Senatul consideră că din păcate, în momentul de față, verificarea vârstei nu se poate face, în mod real, fără identificarea persoanei. Și, făcând abstracție de problema protecției minorilor, identificarea persoanei poate naște îngrijorări cu mult mai mari decât problema pe care încearcă să o rezolve.

Totuși, s-ar putea imagina o „carte de identitate pentru internet”, care să conțină doar date privitoare la vârstă și care ar putea fi folosită, cu cod de acces personalizat, ca permis de acces pentru anumite tipuri de conținut. În plus, posibilitatea de a verifica, prin softuri securizate și specializate în protocoale de tip Skype, vârsta utilizatorului.

23) *Este necesară modificarea directivei DSMAV pentru a aborda, în special, evaluarea conținutului, clasificarea conținutului și controlul parental în ceea ce privește toate canalele de transmisie?*

Senatul consideră că este necesară o diversificare, dar și o ameliorare a calității conținuturilor canalelor pentru copii și tineri (inclusiv cele de desene animate) retransmise în România prin intermediul distribuitorilor de servicii media audiovizuale.

24) *Ar trebui ca utilizatorii să dispună de mai multe informații și de un grad mai mare de autonomizare pentru a ști cui și în ce mod pot prezenta observații și plângeri privind anumite tipuri de conținut? Sunt adecvate mecanismele actuale de tratare a plângerilor?*

Sesizările referitoare la conținutul programelor difuzate prin serviciile lineare sunt, în momentul de față, administrate de autoritatea de control și reglementare în domeniul audiovizual (CNA).

Senatul consideră că ar fi utilă existența unui mecanism formal prin care difuzorul să aibă obligativitatea de a răspunde unei plângeri adresate de către un consumator pentru un conținut vizionat, atunci când conținutul are impact asupra dezvoltării armonioase a minorilor.

25) *Sunt potrivite mijloacele prin care sunt tratate plângerile (mijloace financiare, de reglementare sau alte mijloace) pentru a furniza un feedback adecvat ca urmare a rapoartelor referitoare la conținuturi dăunătoare sau ilegale, în special atunci când sunt implicați copii? Care ar trebui să fie rolurile/responsabilitățile autorităților publice, ale ONG-urilor și ale furnizorilor de produse și servicii pentru a asigura furnizarea corespunzătoare a unui feedback adecvat persoanelor care semnalează conținuturi dăunătoare sau ilegale sau celor care depun o plângere?*

Senatul apreciază că balanța cu privire la protejarea minorilor de accesul la conținuturi neadecvate lor prin intermediul serviciilor media audiovizuale ar trebui înclinată către responsabilizarea mai semnificativă a companiilor producătoare și celor distribuitoare,

pe de o parte, pentru că, odată ce minorii dobândesc accesul la aceste programe neliniare insuficient de bine criptate, expunerea lor prelungită, neîntreruptă de alte tipuri de programe, poate crea reale și semnificative efecte negative asupra dezvoltării lor, iar, pe de altă parte, orice măsuri adoptate pentru sancționare post-accesare nu mai pot remedia răul deja produs asupra minorilor.

5. La subpunctul 3.5. – *Accesibilitatea pentru persoanele cu handicap*, răspunsurile la întrebările 26 și 27 sunt:

26) *Considerați că sunt necesare eforturi suplimentare de standardizare în acest domeniu?*

În opinia Senatului, orice tip de informație/serviciu din spațiul public, oferit de către UE sau de instituții naționale, are nevoie de acces standardizat pentru persoanele cu handicap vizual sau auditiv.

Senatul consideră că accesul standardizat poate fi inclus printre obligațiile de difuzare impuse de statele membre furnizorilor de servicii audiovizuale. În măsura în care standardele nu există deja, ele trebuie create.

27) *Ce stimulente ar putea fi oferite pentru a încuraja investițiile în servicii inovatoare pentru persoanele cu handicap?*

Senatul susține cofinanțarea nerambursabilă în cercetare/dezvoltare pentru dezvoltarea acestor servicii, precum și facilitățile fiscale oferite de stat. Pe de altă parte, implicarea activă a asociațiilor persoanelor cu deficiențe de auz și de vâz ar putea reduce costurile adaptării programelor audiovizuale la nevoile membrilor acestora.

p. Președinte
Cristian – Sorin DUMITRESCU

